

Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta

**Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové**

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Nováková Barbora.

Název práce: Úloha dětských domovů v přípravě dětí na nezávislý život

Oponentka práce: Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová, Ph.D.

Téma práce je aktuální a bezprostředně souvisí se studovaným oborem. Cíl práce spojuje autorka se snahou *popsat důležité aspekty života dítěte v dětském domově vzhledem k přípravě na nezávislý život.* (str. 8). Vědeckovýzkumný problém položený autorkou práce se zaměřuje na přípravu dětí na nezávislý život (str. 33).

Obsahová struktura práce reflektuje zvolené téma. Autorka se nejprve věnuje širšímu kontextu tématu, objasňuje systém ústavní péče v ČR, zaměřuje se na proces výchovy dětí v DD, vývojové zvláštnosti v období adolescence a představuje také koncept přípravy dětí na odchod z DD.

První část práce uceleně a výstižně popisuje legislativní pozadí péče o děti v prostředí ústavních zařízení. Dále autorka nastiňuje vybrané aspekty péče o děti, které jsou po řadu let součástí celospolečenské diskuse (vhodnost umístění nejmenších dětí do ústavní péče, limity ústavní péče vs. život v náhradní rodině). Pozornost je věnována i negativním dopadům ústavní péče, především psychické deprivaci. V textu není explicitně uvedeno, který z modelů péče autorka preferuje, ale výběr zdrojů napovídá, že vnímá jako vhodnější umístění dětí v náhradní rodině. *Prosím o podrobnější diskusi u obhajoby a uvedení výhod i limitů obou způsobů péče.* Celkově hodnotím zpracování první kapitoly jako velmi zdařilé, autorka

pracuje s dostatečným počtem odborné literatury, text je čtivý dobře provázaný. Oceňuji dobrou práci se zdroji, kdy autorka nezatěžuje čtenáře zdlouhavými výčty, které by pouze přebírala z literatury. Je vidět, že autorka s poznatky skutečně pracuje a vytváří z nich text, který neztrácí na své odbornosti.

Druhá kapitola je zaměřena na téma samotné výchovy v dětském domově. Název kapitoly je trochu zavádějící, domnívám se, že měl být trochu jinak koncipován. Autorka nepojednává v druhé kapitole o výchovném procesu jako takovém, spíše se zaměřuje na vybrané aspekty, které hrají ve výchově důležitou roli. Konkrétně jde o vztah dítěte a vychovatele, možnosti trávení volného času v kontextu zdravého životního stylu. Dále je pro text bakalářské práce vybrána problematika chovu domácích mazlíčků v DD. Tato část práce přináší pohled na možné využití péče o zvířata v procesu budování odpovědnosti dětí, posílení jejich schopnosti péče o druhé a v neposlední řadě je vztah zvířete a dítěte vnímán také jako nástroj terapie. Čtvrtá dílčí kapitola, kterou autorka práce věnovala resilienci, se poněkud vymyká tematickému zaměření na výchovu. Pokud by byla tato část práce zaměřena na možnosti budování resilience, bylo by to v pořádku. Obsahem kapitoly je však spíše základní uvedení do problematiky, tím se tato část tematicky do textu příliš nehodí.

Třetí kapitola se krátce věnuje období adolescence, autorka toto období popisuje, uvádí jeho základní charakteristiky a zaměřuje se také na významné úkoly, které s tímto obdobím souvisejí.

Čtvrtá kapitola je věnována samotné přípravě na osamostatnění. Autorka se zaměřuje na popis faktorů, které usnadňují osamostatnění, představuje také projekty, které mladým lidem pomáhají.

V páté kapitole práce je představeno **výzkumné šetření**, které autorka provedla.

Nejprve je představen výzkumný plán, ve kterém je definován cíl práce, výzkumné otázky a výzkumný problém (str. 33). Výzkumné otázky i formulace cíle na sebe navazují a tvoří kompaktní celek, který umožňuje přesně zacílit výzkumný záměr. Za jisté úskalí považují poměrně široce pojatý výzkumný problém i cíl výzkumu. Autorka cílí na postupy u poměrně velké a nesourodé skupiny dětí ve věku 3-15let (str. 33). Při takto širokém záběru ztrácí smysl zařazení kapitoly o adolescenci, protože je zřejmé, že se autorka práce zaměřuje na komplexní přípravu na osamostatnění v průběhu celého pobytu dětí v DD.

Pro výzkumné šetření byla zvolena kvalitativní strategii, do výzkumného vzorku zahrnula autorka pět vychovatelů z DD. Pro sběr dat byl zvolen polostrukturovaný rozhovor, velmi dobře si výzkumnice poradila i s epidemiologickou situací, kdy přizpůsobila způsob provedení a záznamu rozhovoru aktuálně platným nařízením.

Výstupem výzkumného šetření je větší množství kategorií, jejichž prostřednictvím autorka zodpovídá výzkumné otázky.

Kategorie poskytují popis širšího spektra souvisejících okolností osamostatnění a vytvářejí komplexní obraz výchovy v DD. Celkově je výzkumné šetření koncipováno velmi zdařile, dá se říci, že si autorka dovedla poradit s široce koncipovaným záběrem výzkumu a skutečně přináší komplexní a ucelený přehled všech aktivit v DD, které mají souvislost s procesem osamostatňování dětí.

Práce se zdroji je na dobré úrovni, hlavní osu kapitol tvoří základní poznatky, autorka čerpá z několika zdrojů.

Jazyková a formální stránka práce je na přijatelné úrovni a odpovídá požadavkům.

Práce je uceleným, přehledným textem, který je ukotven v adekvátních zdrojích. Práci doporučuji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: A B C D E F

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

1. Viz dotaz v textu posudku.
2. Z popisu kategorie věnované osobnosti vychovatele vyplývá, že respektování pravidel je velmi úzce provázáno se vztahem dětí k danému vychovateli. Domníváte se, že by i toto zjištění mohlo posílit tlak na přechod z ústavní péče na péči v rodinách?

25. 4. 2021

Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová Ph.D.